

פרוטוקול מס' 163
מישיבת ועדת הכנסת
ביום ד', י"ב אייר תשל"ב - 26.4.72

נ כ ח ו :

י . ישעיהו-שרעני - יו"ר
א . אנקוריין
ד . ארזי
ה . ברעם
ח . ביבי
י . גולן
ש.י . גרוס
ה . דרובלס
א . הראל
ה . זר
א . זילברברג
ה . טובי
ה . ידיד
א . כץ
ח . נסים
י . רפאל
ט . סנהדראי
א . עופר
ע . פיינרמן

חברי הוועדה:

מוזמנים: יו"ר הכנסת בפועל י. נבון
מזכיר הכנסת נ. לורך
סגן מזכיר הכנסת ק. ארן

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

ר ש מ ה : א. אולר

סדר-היום: המלצת נשיאות הכנסת לבטל את
ישיבת הכנסת ביום ב' 1 במאי

(הישיבה נפתחה בשעה 09.30
ונבעלה בשעה 10.30)

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:

אני פותח את הישיבה.

של היו"ר הכנסת בפועל, במכתב שכתב אלינו היום בזו הלשון:

"הריני להביא לידיעתך כי בישיבת היו"ר הכנסת והסגנים שהתקיימה היום הוחלט ברוב קולות להמליץ בפני ועדת הכנסת כי בשבוע הבא יהיו סדרי ישיבות הכנסת כדלהלן:

- 1. ביום שני, האחד במאי, לא חקיים הכנסת ישיבות;
  - 2. בימים שלישי ורביעי, 2 ו-3 במאי, יתחילו ישיבות הכנסת בשעה 16.00.
  - 3. ביום חמשי, 4 במאי, תתחיל הישיבה בשעה 11.00.
- אבקשך להביא החלטה זו לאישור ועדת הכנסת."

היו"ר הכנסת בפועל י. נבון:

ברצוני להוסיף כי לגבי המועדים המדויקים של השעות אנו חייבים להיות גמישים. יום ד' נועד בדרך כלל להצעות לסדר היום, ויש חברי כנסת ושרים שכבר התקשרו מראש. אם ועדה הכנסת חרצה אפוא לעשות שינויים בשעות - הדבר ניתן. מה שאני מציע כרגע הוא להחליט על השאלה העיקרית של החלפת יום ב' ביום ה'. בשלב הבא אפשר יהיה לדבר על הפרטים.

ת. נסים:

יש לי טענה טרומית המתבססת על סעיף 26 (ב) של התקנון. הסעיף אומר שיו"ר הכנסת באישור ועדת הכנסת רשאי לקבוע את מספר הישיבות השבועיות וזמניהן, או לבטל ישיבה וכו'. במכתב שקרא לפנינו היו"ר אין התבססות כלל על סעיף זה בתקנון. השאלה שצריכה לבוא לפנינו היא: האם החליט יו"ר הכנסת בפועל החלטה אישית משלו לבטל ישיבה ולהוסיף ישיבה, שאז הוא זקוק לאישור ועדת הכנסת? לעומת זה, לפנינו מכתב אינפורמטיבי האומר שהיתה הצבעה בנשיאות. אין קשר בין הנושא הזה ובין הנשיאות. היו"ר רשאי להתייעץ באופן וולונטרי בנשיאות, אבל העובדה שהיתה הצבעה בנשיאות איננה מעניינת אותנו. מה שמעניין אותנו הוא אם יו"ר הכנסת בפועל החליט החלטה ברורה משלו, אישית, לבטל את הישיבה ביום ב' ולכנס את הכנסת ביום ה'.

היו"ר הכנסת בפועל י. נבון:

האלים "ברוב קולות" הוכנסו במכתב לפי בקשת חבר סיעתך.

שנית, על המכתב חתום יו"ר הכנסת בפועל, והוא יכול היה לכתוב אותו גם מבלי להתייעץ בסיעות, אבל הוא התייעץ בהן, לפי הנוהל. עד עכשיו לא שמעתי שצריך לכתוב שהיו"ר החליט על כך אישית, הוא ולא אחר. המכתב הוא מכתב של יו"ר הכנסת בפועל, וזה מה שהוא מביא לפניכם להחלטה.

ת. נסים:

לא קיבלתי תשובה לשאלתי אם יו"ר הכנסת בפועל אינם קבע מה שקבע בהתאם לתקנון.

היו"ר הכנסת בפועל י. נבון:

כן.

י. רפאל:

אינני רוצה להסתמך על התקנון, וגם לא על העושה שב-24 שנות הכנסת השאלה הזאת לא עלתה על הפרק, ואנו עומדים כאן לקבוע דבר חדש.

י. רפאל:

אני יודע את התשובה לטענה כזאת: שער כה השאלה לא עלתה על הפרק; עד כה לא היה אף פעם ה-1 במאי בימי העבודה של הכנסת.

אני אהיה האחרון שלא אתחשב באנשים שבשבילם ה-1 במאי הוא חג. אבל כאן מוצע להפוך אותו לחג לאומי. אין לי טענה לחברי סיעת המערך שמבקשים לא לבוא לכנסת ביום שני. אבל העניין מחריף דווקא כשיו"ר הכנסת והנשיאות החליטה, כלומר: החליטו בשם כל הכנסת, והכנסת הופכת את היום הזה לחג לאומי. זה כבר יותר מדי. מה גם שאני חושב שלא זאת הכוונה.

לכן אני מציע הצעת מוצא: שהיו"ר והנשיאות יבטלו את החלטתם, יקחו בחזרה את מכתבם, ושתהיה פניה אישית של חברי המערך אל הסיעות האחרות. כשמחצית חברי הכנסת אינם יכולים להיות נוכחים בכנסת ביום מסויים - המחצית השנייה חייבת להתחשב, אבל לא עפ"י החלטה של ועדת הכנסת, אלא כפי שנוהגים בימי ועידה של מפלגה.

א. עופר: אדרבא, כך אפשר לסכם.

ה. ברעם: בסדר. זאת בדיוק הכוונה שלנו.

אלא שחשבנו כי מחובתנו לפנות ליו"ר הכנסת בפועל, וכך עשינו. פניתי למר נבון וביקשתי להיענות לפנייתנו. כל השנים היה נהוג שהכנסת מחדשת את המושב אחרי פגרת הפסח לאחר ה-1 במאי. אלא שאילו עשינו כך גם השנה - פירוש הדבר שהכנסת היתה מתכנסת רק ב-9 במאי, ואילו מספר רב של חברי כנסת פנו וביקשו לחדש את מושב הקיץ כך שנוכל לסיים בראשית אוגוסט, בגלל חופשות הילדים מביה"ס. אילו היתה הכנסת עובדת ששה ימים בשבוע, כמו כל משרדי הממשלה, לא היה עולה על דעתי לבקש לדחות את הישיבה. אבל במקרה זה אנו מבקשים רק להעתיק את הישיבה מיום ב' ליום ה', משום שצריך להתחשב ברגשותיהם של חברים החוגגים בסופו של דבר את ה-1 במאי.

אנחנו תומכים אפוא בהצעת ח"כ רפאל: אנחנו מבקשים מוועדת הכנסת ומסיעות הכנסת לא שיזדהו עם ה-1 במאי אלא רק שיאפשרו לנו לחוג אותו. סיכמנו גם שנחייב את חברי המערך להיות נוכחים בישיבה ביום ה', ואני חייב לומר שאני מופתע מחגובת החברים החושבים כאילו אנחנו מבקשים מהם להזדהות עם ה-1 במאי.

אני מבקש אפוא להיענות לבקשת סיעת המערך שלא לקיים את ישיבת מליאת הכנסת ביום ב' הקרוב, אלא להעתיק אותה ליום ה'.

מ. נסים: אני פונה בבקשה שלא לקיים ישיבה למחרת ה-1 במאי - ביום ג', הוא ל"ג בעומר.

ה. ברעם: האם אתה שובת בל"ג בעומר? סיעת המערך חוגגת את ה-1 במאי, והיא איננה רוצה שיכריחו אותה להחרים את הכנסת באותו יום.

י. רפאל: יש לי הצעה לסדר: אני מציע ראשית כל שהנשיאות תיקח בחזרה את מכתבה; זהו עניין עקרוני. ויישלח מכתב לוועדת הכנסת מטעם סיעת המערך. אני מצדי מוכן להיענות לבקשת חברי הכנסת להעתיק את הישיבה מיום ב' ליום ה'. לאחר מכן תתכנס ועדת הכנסת שנית, ותחליט.

ש. גרונ: אני מתפלא על ח"כ ברעם שמציג את הבעיה בצורה כה פשטנית: אנחנו חוגגים את ה-1 במאי, איננו יכולים לבוא ופונים בבקשה. אילו היה

ש.י. גרוס:

מדובר בקונגרס הציוני - הייתי מסכים. אבל ה-1 במאי הוא ענין מהותי ועקרוני. הדבר היחיד שיכול לצמוח מכך הוא זעם אצל רוב הציבור. אם רוצים לחוג את ה-1 במאי במסגרת ההסתדרות - בנקשה. אבל זה עשויים שנה שענין החגיגות של ה-1 במאי דועך והולך משנה לשנה, משום שאין הוא סימפטי בעיני רוב הציבור. אני יודע שזהו חג בינלאומי, אבל בעיני הציבור הרחב הוא מזוהה עם רוסייה הסובייטית, והשבתה הכנסת ביום זה מעורר אך זעם בציבור, גם בארץ וגם בחו"ל.

גם אני מוכן ללכת לקראת המערך: ששיבת הכנסת תתחיל ביום ב' בשעה 5 וחמתיים בשעה שבע, ובלבד שלא להשבת את הכנסת ב-1 במאי.

ת. טובי:

נכון שהשאלה התעוררה זו הפעם הראשונה מאז כינון הכנסת, וזהו הפגם שבדבר. עצם הדיון על הנושא הזה היום צריך להדריך אותנו לקראת העתיד, כדי שלא ייווצר שוב מצב כזה. ואם חברי כנסת מתקשים בסיפור חופשת הקיץ שלהם - לא זה צריך להיות הקובע לגבי המשך פגרת הפסח עד לאחר ה-1 במאי.

טוב עשה יו"ר הכנסת שפנה לוועדה משום שהרגיש שיש רוצים לשבות ב-1 במאי, ולאן דווקא חברי סיעת המערך. יש גם עובדים בכנסת. אני מעריך את העומדה שסיעת המערך התעוררה לזה. כי הענין איננו של סיעה זו או אחרת, אלא של הציבור הרחב במדינה כולה.

אני מציע אפוא שלא להתדיין הרבה. מי שרואה את מכתבו של יו"ר הכנסת כפניה של סיעה - מותר לו לראותה כך. לפנינו פניה של יו"ר הכנסת, ואני מציע לאשר אותה.

יש לי רק הסתייגות אחת: אינני מבין למה צריך לכנס את הכנסת ביום ה'.

א. עופר: מפני שיש עבודה.

ת. טובי: אני מציע לבטל את הישיבה ביום שני, ולקיים שתי ישיבות בשבוע הבא - ביום שלישי וביום רביעי.

א. כץ: מה שנוגע למישור הטקטי - כאיש אופוזיציה הדואג גם לעשיית הון פוליטי הייתי מעוניין מאד שהמערך ילך בדרכו זו עד הסוף, יחעקס וינסה להפוך את ה-1 במאי לחג לאומי. יש לי הרגשה שיש כאן ניתוק בין המשמעות שאחם מייחסים לאג הזה ובין המשמעות שאחרים - כולל חברי שלכם - מייחסים לו.

כחיעוט אני מבקש אותה זכות שניתנת לכל אזרח במדינה: לעבוד באותו יום בחפיקידי כחבר הכנסת. והיות ויש לכך משמעות סמלית, ואני מכבד את רגשותיהם של חברי שביקשו את ביטול הישיבה - אני מוכן ללכת לקראתם, אבל באותה מידה אני רוצה שיכבדו את זכותי שלי כחיעוט. זכותי כיו"ר ועדה לכנס את הוועדה באותו יום, ומי שלא ירצה - לא יבוא. אלא שאתם מעמידים את הענין על קוצה של חליאה. איש לא יציע באותו יום לקיים הצבעות בחליאה, משום שיכבדו את רגשותיכם. אלא שמדובר כאן במומנט סימבולי: שהחליאה לא תשב.

א. אנטורינו: גם הוועדות לא ישבו. אינני רוצה לבוא לישיבה של ועדה באותו יום.

א. כץ: אני חוזר ומבקש לאפשר לי לשמור על זכותי לעבוד בכנסת באותו יום.

א. כץ:

מה שנוגע למישור הפרקטי - הועלתה כאן הצעה שתהיה פניה בינטיעית, תוך התחשבות בערך שמי יחסת כל סיעה לכל חג. את הרעיון הזה, של פניה של סיעות לסייעות, ללא קשר עם נשיאות הכנסת, אני חייב להביא לישיבת סיעה. אם ההצעה הזאת תועלה אפוא מעשית - אני מבקש אפשרות להתייעץ.

א. עופר: אבל ההחלטה על ביטול ישיבה צריכה להתקבל בוועדת הכנסת.

יג'ר הכנסת בפועל י. נבון: בהחלטתה יכולה ועדת הכנסת להסתמך על פניה של הסיעות.

י. גולן: עובדה שהועמדנו היום בפני החלטה רשמית של נשיאות הכנסת. כאן נעשו מהלכים פוליטיים ולא חבריים-טקטיים. קראנו בעתון שראש המחלקה התערבה, היתה החלטה והטילו זאת כחובה רשמית וכו' - הכל לגיטימי.

ח. ברעם: פנינו לכל סיעה, גם אליך.

י. גולן: אני מכבד כל דעה, מבלי להיכנס לעומקה של התחושה של ה-1 במאי. ואמנם, יש מדינות שהחליטו כי ה-1 במאי הוא יום חג, שבו אין עובדים. מדינת ישראל לא החליטה כך, והמוסדות הלאומיים כולם עובדים רשמית. ואם משביתים את הכנסת - זהו תקדים עקרוני, ולכם אין סיעתנו מוכנה לחת יד, משום שאנחנו מתנגדים לחג הזה.

מכל מקום, לי אין בשם הסיעה סמכות להחליט כאן. לא נראית לי ההצעה שהכנסת לא תעבוד ב-1 במאי. דווקא הסוציאליסטים בכנסת היו צריכים להימנע מדישה שהפרלמנט לא יעבוד ב-1 במאי, ואילו סיעת המערך הביאה את הסיעות האחרות למצב לא נעים. אם נשיאות הכנסת תבטל עכשיו את החלטתה, ואחרי הישיבה תפנה סיעת המערך לכל הסיעות - נתייעץ אז בסיעותינו, ונראה. אבל אני חוזר ואומר: שום החלטה פוליטית בענין זה לא צריכה להתקבל.

היו'ר י. ישעיהו-שרעבי: מוצע כאן לעשות הפסקה להתייעצות; אח"כ נראה כיצד "לתפור" את הצד הפורמלי.

מ. זר: גם אני מציע להפסיק עכשיו את הישיבה ולאפשר התייעצות, לאור הצעתו של ח"כ רפאל.

ט. סנהדראי: אני רוצה להביא לפניכם את החלטת סיעתי שנתקבלה אחמול (ושח"כ רפאל לא השתתף בה): הסיעה מבינה את אלה החוגגים את ה-1 במאי. יחסנו לפניה זו כאל פניה של סיעה שיש לה ועידה ושכל חבריה משתתפים בה. החלטתנו היתה לתמוך בקיום ישיבה של הכנסת מבלי שיתקבלו בה החלטות, ואין בסמכותי היום להסכים להצעה אחרת עד שסיעתי תתכנס פעם נוספת.

י. רפאל: אני הצעתי מהלך שלם: ביטול מכתב הנשיאות והתייעצות בסיעות לגבי פניה של סיעת המערך.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 אם בסיעות יהיה רצון להתחשב בפניית המערך - ניישב את הצד הפורמלי. אם הסיעות יסרבו - תהיה הכרעה כאן. אל תעמוד כרגע על המהלך השלם.

י. רפאל:
 ביצוע המהלך תלוי בהחלטה, אם תתקבל. השאלה היא מה אנו מביאים לסיעות להתייעצות. נעשה אפוא הפסקה קצרה עכשיו כדי להודיע לסיעות שהנשיאות תהיה נכונה לבטל את החלטתה ולקחת בחזרה את מכתבה, אלא יש פניה של סיעת המערך לסיעות האחרות להיענות לבקשתה. אם תהיה הסכמה - יוחלט כאן איך לעשות זאת. ייתכן שחלק מן הסיעות ייענה לפניה וחלק לא ייענה. אם לאו - תהיה הצבעה רגילה, ולא תקחו בחזרה את המכתב.

מ. יודיד: אני מתנגד להצעה זו.

ת. טובי:
 אינני מבין; יש פניה של יו"ר הכנסת; איננו יכולים כך להתייחס אליה. זוהי סחבת שלא יצא ממנה שום דבר.

מ. גסיס:
 אני מתנגד לכינוס ישיבה של הוועדה בעת ישיבת מליאת הכנסת. הצעתו של ח"כ רפאל הייתה יכולה להתקבל על הדעת אילו שמענו עכשיו בישיבה שמכתב הנשיאות בלקח בחזרה. העניין כולו נבע מכך שסיעה מסויימת בכנסת - בכוח הייתה כמעט רוב - נהגה ללא התייעצות בסיעות גדולות אחרות בכנסת; הדיון נכפה עלינו. העניין של ה-1 במאי בשבילנו איננו שאלה של מה-בכך. איננו יכולים להשאירו תלוי ועומד. אם אפנים נשיאות הכנסת לוקחת מיד בחזרה את מכתבה - לנו יהיה קל יותר בשעת הדיון על הנושא הזה בסיעה לשקול את הפניה. אבל כשצל המכתב מאיים עלינו - קשה לנו הרבה יותר. בשבילנו זוהי שאלה לאומית, ואינני רוצה לראות אותה כפזייה עלינו.

היו"ר י. ישעיהו-שרעבי:
 יש הצעה שלמה, האומרת: יתייעצו הסיעות ויחליטו, בנוסח זה או אחר. לפני התייעצות זו לא נעשה שום צעד. אני מפסיק אפוא את הישיבה עכשיו, ונחדש אותה בשעה 12.
